

Valstybinė
kainų ir
energetikos
kontrolės
komisija

**PRAKTIKOS
APŽVALGA**

**ALTERNATYVUS GINČŲ
SPRENDIMAS ENERGETIKOS
SEKTORIUJE**

VALSTYBINĖ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJA | TEISĖS SKYRIUS

2016 04 19 Nr. V

I. ĮŽANGA

Įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos 2013 m. gegužės 21 d. direktyvos 2013/11/ES dėl vartotojų ginčų alternatyvaus sprendimo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2009/22/EB, nuostatas, 2016 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 34 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 34¹ straipsniu įstatymas, Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 2, 5, 10, 11, 12, 40 straipsnių, šeštojo skirsnio ir įstatymo priedo pakeitimo įstatymas, Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 78 straipsnio pakeitimo įstatymas, Šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 21 straipsnio pakeitimo įstatymas, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 37 straipsnio pakeitimo įstatymas (toliau – **Įstatymų paketas**). Minėtu Įstatymų paketu buvo pakeista vartojimo ginčų neteisminio sprendimo tvarka.

1.1. Kreipimosi į Komisiją dėl neteisminio ginčo sprendimo sąlygos

Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 20 straipsnis nustato kelis vartotojų teisių ir interesų gynimo būdus, t. y. vartotojas, manantis, kad pardavėjas ar paslaugų teikėjas pažeidė jo teises ar teisėtus interesus, susijusius su vartojimo sutartimi, turi teisę kreiptis į (i) pardavėją ar paslaugų teikėją, (ii) vartojimo ginčų neteisminio sprendimo subjektą arba į (iii) teismą, kad būtų apgintos pažeistos ar ginčijamos jo teisės arba teisėti interesai. Vartotojo kreipimasis į vartojimo ginčų neteisminio sprendimo subjektą neatima iš vartotojo teisės kreiptis į teismą.

Priešingai nei anksčiau galiojęs teisinis reglamentavimas (galiojęs iki 2016 m. sausio 1 d.), Įstatymų paketu įtvirtinta **neprivailoma** neteisminio vartojimo ginčo sprendimo tvarka. Tai reiškia, jog vartotojas, manantis, kad energetikos įmonė, vykdydama

energetikos veiklą, pažeidė jo teises ar teisėtus interesus, susijusius su vartojimo sutartimi, turi pažeistų teisių ar teisėtų interesų gynimo pasirinkimo alternatyvą, todėl gali pasirinkti – ar tiesiai kreiptis į teismą, ar į kompetentingą vartojimo ginčus nagrinėjančią instituciją arba kitą minėtas paslaugas teikiantį subjektą.

Vartotojui nusprendus pažeistas teises ar teisėtus interesus ginti neteisimine tvarka, šiuo atveju tiek Energetikos įstatymas, tiek Vartotojų teisių apsaugos įstatymas išskiria kelias minėtos vartotojo teisės realizavimo sąlygas:

- 1) **Vartotojo pareiga kreiptis į skundžiamą įmonę** – vartotojas, manantis, kad energetikos įmonė, vykdydama energetikos veiklą, pažeidė jo teises ar teisėtus interesus, susijusius su vartojimo sutartimi, pirmiausia privalo raštu kreiptis į energetikos įmonę ir nurodyti savo reikalavimus (Energetikos įstatymo 34 straipsnio 1 dalis). Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog vartotojas, manantis, kad geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas pažeidė jo teises ar teisėtus interesus, pirmiausia privalo raštu kreiptis į geriamojo vandens tiekėją ir nuotekų tvarkytoją ir nurodyti savo reikalavimus. Atitinkamai įtvirtinta, kad energetikos įmonė privalo išnagrinėti vartotojo kreipimąsi ir jam motyvuotai atsakyti ne vėliau kaip per **30 dienų** nuo kreipimosi gavimo dienos (Energetikos įstatymo 34 straipsnio 2 dalis). Papildomai pažymėtina, jog pagal Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 37 straipsnio 2 dalį, vartotojų ir geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų ginčai sprendžiami ne teismo tvarka pagal Vartotojų teisių apsaugos įstatymą, kurio 21 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog pardavėjas ar paslaugų teikėjas privalo neatlygintinai išnagrinėti vartotojo kreipimąsi ir, kai nesutinka su

virtotojo reikalavimais, privalo ne vėliau kaip per **14 dienų** nuo virtotojo kreipimosi gavimo dienos, jeigu kiti įstatymai ar Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip, pateikti virtotojui išsamų motyvuotą rašytinį atsakymą, pagrįstą dokumentais. Šių dokumentų kopijos privalo būti pridėtos prie pardavėjo ar paslaugų teikėjo atsakymo virtotojui. Virtotojų kreipimasis pardavėjai ir paslaugų teikėjai nagrinėja neatlygintinai. Atkreiptinas dėmesys, jog virtotojas privalo kreiptis į pardavėją ar paslaugų teikėją ne vėliau kaip **per tris mėnesius** nuo tos dienos, kurią virtotojas sužinojo ar turėjo sužinoti apie savo teisių ar teisėtų interesų pažeidimą (Virtotojų teisių apsaugos įstatymo 21 straipsnio 1 dalis).

- 2) **Virtotojas turi teisę kreiptis į Komisiją ne vėliau negu per vieną mėnesį nuo kreipimosi į pardavėją ar paslaugų teikėją** – tuo atveju, jei virtotojas kreipėsi į vartojimo ginčus nagrinėjančią instituciją (Komisiją) pasibaigus vienu metų terminui arba prieš tai nesikreipė į pardavėją ar paslaugų teikėją, vartojimo ginčus nagrinėjanti institucija (Komisija) atsisako nagrinėti vartojimo ginčą (Virtotojų teisių apsaugos įstatymo 23³ straipsnio 1 dalis).

Virtotojo kreipimasis į vartojimo ginčų neteisminio sprendimo subjektą neatima virtotojo teisės kreiptis į teismą. Virtotojas turi teisę ginti savo teises ir kitais, teisės aktuose numatytais, teisėtais būdais (Energetikos įstatymo 34 straipsnio 3 dalis).

¹ Asmuo, kurio įrenginiai yra prijungti prie energetikos įmonių valdomų energetikos objektų ir kuris perka energiją vartojimo tikslams.

² Fizinis asmuo, perkantis geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugas ne verslo, bet asmeninėms, šeimos ar namų ūkio reikmėms ir sudaręs geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešąją sutartį arba, jeigu sutartis nesudaryta, teisės aktų nustatyta tvarka prijungęs nuosavybės teise ar bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančias ar kitaip valdomas ir (arba) naudojamas geriamojo vandens tiekimo ir (ar) nuotekų išleidimo komunikacijas, geriamojo vandens naudojimo ir (arba) nuotekų tvarkymo įrenginius prie geriamojo vandens tiekėjui ir (arba) nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomos ir

1.2. Komisijoje neteisminė tvarka sprendžiamų ginčų rūšys

Pažymėtina, jog, remiantis anksčiau galiojusiu ir nuo 2016 m. sausio 1 d. įsigaliojusiu teisiniu reglamentavimu, Komisija neteisminė tvarka sprendžia ginčus, kylančius ne tik tarp *buitinių virtotojų* ir energetikos įmonių, bet taip pat ginčus, kylančius tarp *nebuitinių virtotojų* ir energetikos įmonių, bei ginčus, kylančius tarp dviejų *energetikos įmonių*.

Vartojimo ginčai: Šiuo atveju atkreiptinas dėmesys į vartojimo ginčo apibrėžimą, kurią įtvirtina Virtotojų teisių apsaugos įstatymo 2 straipsnio 16 dalis. Pagal minėtą nuostatą, vartojimo ginču yra laikomas iš vartojimo sutarties kilęs virtotojo ir pardavėjo ar paslaugų teikėjo nesutarimas dėl fakto ir (ar) teisės klausimų. Atsižvelgiant į tai, Komisija neteisminė tvarka nagrinėja šiuos vartojimo ginčus:

a) *vartotojų¹ ir energetikos įmonių ginčus dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl prisijungimo, apmokėjimo už suvartotą energiją ar paslaugas, valstybės reguliuojamų kainų ir (ar) tarifų taikymo, dėl energijos ir energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, taip pat kitus virtotojų ir energetikos įmonių ginčus energetikos srityje, nepriskirtus Valstybinei energetikos inspekcijai* (Energetikos įstatymo 34 straipsnio 4 dalies 2 punktas);

b) *iš sutartinių santykių kylančius virtotojų² ar abonentų³ ir geriamojo vandens*

(arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros.

³ Fizinis arba juridinis asmuo, Lietuvos Respublikoje įsteigtas užsienio valstybės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, perkantis geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugas verslo reikmėms ar ūkinei veiklai vykdyti ir su geriamojo vandens tiekėju ir nuotekų tvarkytoju ir (arba) paviršinių nuotekų tvarkytoju sudaręs geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo viešąją sutartį arba, jeigu sutartis nesudaryta, teisės aktų nustatyta tvarka prijungęs nuosavybės teise ar bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančias ar kitaip valdomas ir (arba) naudojamas geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų išleidimo

tiekėjų, nuotekų tvarkytojų paviršinių nuotekų tvarkytojų, nuotekų transportavimo paslaugas teikiančių asmenų, ginčus dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų, nuotekų transportavimo paslaugų kainų, laikino atjungimo nuo (prijungimo prie) geriamojo vandens tiekimo tinklų paslaugų kainų ir jų taikymo (Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 9 punktas, 37 straipsnio 1 dalis).

Komerciniai ginčai: Komisija neteisimine tvarka nagrinėja taip pat komercinius ginčus, kilusius iš kitokių sutartinių civilinių teisinių santykių:

a) *tarp energetikos įmonių kylančius ginčus dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ir sistemomis nesuteikimo, dėl prisijungimo, energijos ir energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, kainų ir tarifų taikymo (Energetikos įstatymo 34 straipsnio 10 dalis);*

b) *Energijos išteklių biržos dalyvių ir kitų asmenų ginčus dėl energijos išteklių biržos administravimo, organizavimo ir kitos licencijuojamos energijos išteklių biržos operatoriaus veiklos (Energijos išteklių rinkos įstatymo 29 straipsnio 1 dalis)⁴.*

1.3. Komisijoje neteisimine tvarka sprendžiamiems ginčams taikomos procedūros

Remiantis Energetikos įstatymo 34 straipsnio 5 dalimi bei Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 37 straipsnio 2 dalimi, *buitinių vartotojų* ir energetikos įmonių ginčai, taip pat vartotojų ir geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų ginčai

komunikacijas, geriamojo vandens naudojimo ir (arba) nuotekų tvarkymo įrenginius prie geriamojo vandens tiekėjui ir (arba) nuotekų tvarkytojui nuosavybės teise priklausančios ar kitaip valdomos ir (arba) naudojamos geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros ar išleidžiantys paviršines nuotekas į šių nuotekų tvarkytojo paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas.

sprendžiami ne teismo tvarka pagal Vartotojų teisių apsaugos įstatymą. Šių vartojimo ginčų sprendimo tvarką detalizuoja Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-382 „Dėl Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių patvirtinimo“⁵.

Kitų (*ne buitinių*) vartotojų ir energetikos įmonių ginčai nagrinėjami ne teismo tvarka pagal Komisijos nustatytas atitinkamų ginčų nagrinėjimo taisykles (Energetikos įstatymo 34 straipsnio 5 dalis). Kaip jau minėta, Komisija neteisimine tvarka sprendžia ne tik vartojimo ginčus, bet taip pat ginčus, kylančius tarp dviejų *energetikos įmonių*, kurie nagrinėjami pagal Komisijos patvirtintas energetikos įmonių ginčų nagrinėjimo taisykles (Energetikos įstatymo 34 straipsnio 10 dalis).

Atsižvelgdami į tai, taip pat siekdama sistemaiškai ir kompleksiškai reglamentuoti visų Komisijoje neteisimine tvarka sprendžiamų ginčų procedūras taisykles, Komisija parengė Komisijos nutarimo „Dėl Ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių patvirtinimo“ projektą, kuriame numatytos iš sutartinių teisinių santykių kilusių ginčų neteisminio sprendimo Komisijoje taisyklės bei procedūros, nagrinėjant visus Komisijos kompetencijai priskirtinus ginčus.

Atsižvelgiant į tai, kad Komisija yra kolegiali institucija, kurią sudaro penki nariai, o juos Respublikos Prezidento teikimu penkeriems metams skiria ir atleidžia Seimas, Komisija, ne teismo tvarka sprendama ginčą, priima:

a) **procedūrinius sprendimus**, įskaitant sprendimus atsisakyti priimti

⁴ NB. Šie ginčai nagrinėjami išankstine privaloma ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka.

⁵ Taisyklės nustato vartojimo ginčų, kylančių tarp buitinių vartotojų ir pardavėjų ar paslaugų teikėjų, neteisminio sprendimo procedūros vartojimo ginčus nagrinėjančiose institucijose tvarką.

prašymą išspręsti ginčą, nutraukti ar sustabdyti ginčo nagrinėjimą, ir kitus sprendimus, užkertančius kelią toliau spręsti ginčą. Procedūriniai sprendimai įforminami Komisijos pirmininko ar jo įgalioto asmens pasirašytu raštu;

b) **sprendimus**, kurie įforminami Komisijos nutarimais. Komisijos nutarimas priimamas išsprendus ginčą iš esmės.

1.4. Atsisakymo nagrinėti ginčą neteismine tvarka pagrindai

Komisija atsisako nagrinėti ginčą šiais atvejais:

1. Pareiškėjo prašyme išspręsti ginčą nurodyto ginčo nagrinėjimas nepriskirtas Komisijos kompetencijai. Tuo atveju, jei ginčui išspręsti taikytina ne teismo tvarka, Komisija perduoda pareiškėjo prašymą kitai Energetikos įstatymo 34 straipsnio 4 dalyje ar Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nurodytai institucijai ir apie tai raštu praneša pareiškėjui;

2. Ginčą tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu nagrinėja kitas vartojimo ginčų neteisminio sprendimo subjektas, teismas ar arbitražas;

3. Yra įsiteisėjęs teismo ar arbitražo sprendimas arba yra įsigaliojęs vartojimo ginčų neteisminio sprendimo subjekto sprendimas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu arba sprendimas nutraukti ginčo nagrinėjimą;

4. Ginčo šalys sudarė susitarimą dėl ginčo perdavimo spręsti kitam ginčų neteisminio sprendimo subjektui, įrašytam į vartojimo ginčų neteisminio sprendimo subjektų sąrašą pagal Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 29² straipsnį, po to, kai kilo šis ginčas;

5. Pareiškėjo prašyme išspręsti ginčą nenurodytas pareiškėjo vardas ir pavardė (pavadinimas), adresas arba prašymą išspręsti ginčą pareiškėjo vardu pateikė neįgaliotas asmuo;

6. Pareiškėjas kreipėsi į Komisiją vėliau negu per vienus metus nuo kreipimosi į

skundžiamą įmonę arba prieš tai nesikreipė į skundžiamą įmonę;

7. Pareiškėjo prašymas išspręsti ginčą neatitinka nustatytų reikalavimų ir trūkumai nepašalinami per Komisijos nustatytą terminą;

8. Ginčo suma yra mažesnė negu 10 eurų, išskyrus atvejus, kai ginčas turi reikšmės formuojant naują praktiką ir (ar) yra kitų svarbių aplinkybių.

1.5. Ginčų sprendimo nuostatos

Ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir kooperacijos (bendradarbiavimo) principų.

Komisija sprendimą dėl ginčo esmės priima atsižvelgdama į ginčo nagrinėjimo metu nustatytas aplinkybes ir jas pagrindžiančius įrodymus bei vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teisės aktais ir teisės principais. Jeigu ginčo šalių paaiškinimų arba pateiktų kitų įrodymų nepakanka ir šalys jų nepateikia, Komisija sprendimą priima atsižvelgdama į turimus įrodymus.

1.6. Ginčų neteisminio sprendimo procedūros trukmė

Komisijoje ginčas turi būti išnagrinėtas ir sprendimas dėl ginčo esmės priimtas ne vėliau kaip per 90 dienų nuo visų būtinų dokumentų gavimo dienos. Jeigu dėl pagrįstų priežasčių per šį terminą ginčas negali būti išnagrinėtas ir priimtas sprendimas, Komisija procedūrinio sprendimu gali šį terminą pratęsti, tačiau ne ilgiau negu 30 dienų. Ginčo šalims raštu pranešama apie šio termino pratęsimą.

1.7. Vartotojų patirtų išlaidų nagrinėjant vartojimo ginčą kompensavimas

Pagal Energetikos įstatymo 34 straipsnio 6 dalį, Komisija, išnagrinėjusi ginčą ne teismo tvarka ir priimdama sprendimą patenkinti vartotojo reikalavimus arba iš dalies

patenkinti vartotojo reikalavimus, privalo spręsti dėl energetikos įmonės įpareigojimo grąžinti ar kompensuoti vartotojo patirtas išlaidas ir tokio grąžinimo ar kompensavimo sąlygų.

Atsižvelgiant į tai, vartotojas turi teisę reikalauti skundžiamos įmonės grąžinti ir (ar) kompensuoti vartotojo patirtas išlaidas ar jų dalį, susijusias su vartojimo ginčo nagrinėjimu, pateikdamas tokį reikalavimą pagrindžiančius įrodymus.

Priimdama sprendimą dėl ginčo esmės, Komisija gali spręsti dėl vartotojo patirtų išlaidų, susijusių su ginčų neteisminio sprendimo procedūra (įskaitant būtinas ekspertizės ar tyrimų išlaidas, išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti ir vertimo išlaidas), atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Komisija nesprendžia vartotojo skundžiamos įmonės patirtų išlaidų atlyginimo klausimo.

1.8. Sprendimo, priimto išnagrinėjus ginčą, teisinė galia

Komisijos sprendimai, priimti išnagrinėjus vartotojų ir energetikos įmonių ginčus, įsigalioja ir yra privalomi vykdyti, jeigu nė viena ginčo šalis per 30 dienų nuo Komisijos sprendimo dėl ginčo priėmimo nepareiškia ieškinio bendrosios kompetencijos teisme Civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka, prašydama nagrinėti ginčą iš esmės. Kreipimasis į bendrosios kompetencijos teismą po Komisijos sprendimo dėl ginčo priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Komisijos procedūriniai sprendimai, priimti nagrinėjant vartotojo ir energetikos įmonės ginčą, tarp jų ir sprendimai atsisakyti

nagrinėti ginčą, sustabdyti ar nutraukti ginčo nagrinėjimą, užkertantys kelią toliau nagrinėti ginčą, per 7 dienas nuo sprendimo įteikimo suinteresuotam asmeniui dienos gali būti skundžiami bendrosios kompetencijos teismui. Teismo nutartys dėl šioje dalyje nurodytų sprendimų neskundžiamos.

Įsigaliojęs Komisijos sprendimas yra vykdomasis dokumentas. Jeigu šis sprendimas neįvykdomas, jis gali būti priverstinai vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Atkreipiame dėmesį, jog nuo 2016 m. sausio 1 d. įsigaliojus aukščiau minėtiems teisės aktams, Komisijos sprendimas dėl ginčo esmės yra viešas ir skelbiamas Komisijos interneto svetainėje nepažeidžiant asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, banko, profesinės ir kitų įstatymų saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, taip pat vartotojo teisės į privataus gyvenimo neliečiamumą. Ginčo šalys ir kiti nagrinėjant ginčą dalyvaujantys asmenys, pateikdami dokumentus vartojimo ginčus nagrinėjančiai institucijai, nurodo, kurie duomenys sudaro valstybės, tarnybos, komercinę, banko, profesinę ar kitą įstatymų saugomą paslaptį ir kurių duomenų konfidencialumas turi būti užtikrintas (Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 6 dalis).

Atsižvelgiant į tai, kad, įsigaliojus naujam neteisminio ginčų sprendimo teisiniam reglamentavimui, nauja ginčų sprendimo praktika yra besiformuojanti, šioje apžvalgoje pateikiame 2015 m. II pusmečio aktualius praktikos aspektus nagrinėjant ginčus Komisijoje neteismine tvarka.

II. KOMISIJOS PRAKTIKOS APŽVALGA DĖL VARTOJIMO GINČŲ⁶ NAGRINĖJIMO

Komisijoje 2015 m. II pusmetį buvo išnagrinėti 27 vartotojų skundai šilumos sektoriuje, iš kurių 15 skundų reikalavimai buvo pripažinti nepagrįstais, 1 skundo reikalavimai buvo patenkinti iš dalies, 2 skundų reikalavimai buvo patenkinti, 5 skundus buvo atsisakyta nagrinėti ir 1 skundas persiųstas nagrinėti pagal kompetenciją. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje buvo gauti 7 skundai, iš kurių 1 skundą atsisakyta nagrinėti, 5 skundai persiųsti nagrinėti pagal kompetenciją. Elektros sektoriuje buvo išnagrinėta 17 skundų, iš kurių 2 skundų reikalavimai buvo patenkinti, 2 skundų reikalavimai patenkinti iš dalies, 2 skundų reikalavimai atmesti, 4 persiųsti nagrinėti pagal kompetenciją, 4 išspręsti taikiai, 1 skundą atsisakyta nagrinėti, 2 skundų nagrinėjimas nutrauktas, Dujų sektoriuje buvo gauti 3 skundai, 2 skundų reikalavimai buvo patenkinti, 1 – nagrinėjimas nutrauktas. Atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje 2015 m. II pusmetį nebuvo gauta vartojimo ginčų ar ginčų pagal Komisijos kompetenciją.

Įvertinę minėtose ankstesnėse praktikos apžvalgose aptartus praktinius atvejus, pateikiame keletą naujausių praktikos pavyzdžių nagrinėjant šilumos, dujų ir elektros energetikos sektoriuje kilusius vartojimo ginčus.

2.1. Šilumos sektorius

2.1.1. Dėl mokesčio už šildymą nurodymo sąskaitose

Į Komisiją kreipėsi vartotojas, nurodydamas, kad jam nėra suprantama, kodėl vartotojui teikiamose sąskaitose mokestis už šildymą nurodomas dviejose eilutėse „Šildymas (pagal daliklių rodmenis)“ ir „Šildymas (pagal plotą)“, nors vartotojas buto nešildė.

Komisija išaiškino, kad šilumos ūkio įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog daugiabučio namo buto ir (ar) kitų patalpų savininkas apmoka jam tenkančią dalį šilumos, suvartotos daugiabučio namo bendrojo naudojimo patalpoms šildyti, nesvarbu, kokių būdu šildomos jam priklausančios patalpos. Pastato šilumos vartotojams priskiriama individualiai nereguliuojama šilumos kiekio dalis bendrosioms reikmėms. Vadovaujantis šilumos paskirstymo metodu Nr. 6 butams ir kitoms patalpoms priskirtina šilumos kiekio dalis bendrosioms reikmėms apskaičiuojama pastatui priskirtą šilumos kiekį bendrosioms reikmėms padalinus iš pastato vartotojų butų ir (ar) patalpų naudingųjų plotų sumos ir padauginus iš vartotojo buto ir (ar) patalpos naudingojo ploto. Sąskaitos eilutėje „Šildymas (pagal plotą)“ nurodomas aukščiau išdėstyta tvarka apskaičiuotas ir vartotojui priskirtas apmokėti šilumos kiekis bendrosioms reikmėms.

Komisija taip pat paaiškino, kad Pastato šilumos vartotojams priskiriama individualiai reguliuojama šilumos kiekio dalis šildymui apskaičiuojama reguliuojamą šilumos kiekio dalį padauginus iš koeficiento, nustatomo pagal daliklių redukuotų rodmenų per atsiskaitomąjį laikotarpį vartotojo bute ar patalpoje bei visame pastate santykį. Aukščiau išdėstyta tvarka yra nustatomas bute suvartotas ir vartotojui priskirtas apmokėti šilumos kiekis butui šildyti, o mokestis už šį kiekį nurodomas vartotojui teikiamose sąskaitose, eilutėje „Šildymas (pagal daliklių rodmenis)“. Komisija pažymėjo, kad iš Komisijai pateiktų duomenų matyti, jog butas buvo nuolat šildomas (kiekvieną ataskaitinį laikotarpį yra nurodytas daliklių skaičius).

⁶ Vartojimo ginčas – buitinio vartotojo, vartotojo, abonento ir skundžiamos įmonės konfliktas, kylantis iš vartojimo sutartinių teisinių santykių, kuris grindžiamas pažeistais buitinio vartotojo ar vartotojo teisiniais interesais.

2.1.2. Dėl buto ploto, naudojamo paskirstant šilumą

Į Komisiją kreipėsi vartotojas, nuroydamas, kad šilumos tiekėjas, naudodamas klaidingus duomenis apie buto naudingąjį plotą, neteisingai skaičiuoja butui mokesčius už suvartotą šilumą šildymui. Vartotojas norėtų susigrąžinti permoką, kuri, vartotojo nuomone, atsirado dėl neteisingai padidintų sąskaitų.

Komisija pažymėjo, kad šilumos tiekėjas netikrino, ar sutampa Nekilnojamojo turto registro Centrinio duomenų banko išrašė (toliau – Išrašas) nurodytas buto plotas su šilumos paskirstymui naudojamu plotu. Kadangi Išrašė nurodyti buto ploto duomenys skyrėsi nuo šilumos paskirstymo skaičiavimams atlikti naudojamų duomenų, šilumos tiekėjas turėjo kreiptis į buto savininką su prašymu patikslinti buto plotą. To nepadarius, šilumos tiekėjas turėjo vadovautis Išrašė nurodytu plotu, įvertindamas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.262 straipsnyje įtvirtintą nuostatą, numatančią, kad į viešąjį registrą įrašyti duomenys yra laikomi teisingais ir išsamiais, kol nėra nuginčijami įstatymų nustatyta tvarka.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad buto savininkas neįvykdė pareigos pateikti šilumos tiekėjui duomenis apie buto plotą, tačiau šilumos tiekėjas, nesivadovaudamas Išrašė nurodytu buto plotu, elgėsi nepakankamai apdairiai ir rūpestingai.

Komisija pripažino skundo reikalavimus iš dalies pagrįstais ir iš dalies tenkino Vartotojo skundą ir nurodė šilumos tiekėjui nuo 2012 m. kovo mėnesio iki 2014/2015 m. šildymo sezono pabaigos paskirstant šilumos energiją ir priskiriant mokesčius už suvartotą šilumos energiją įvertinti Valstybės įmonės Registrų centro

nekilnojamojo turto registro išrašė nurodytą buto plotą.

2.1.3. Dėl šilumos bendrosiems reikmėms apskaičiavimo

Į Komisiją kreipėsi vartotojai, nuroydami, kad iš šilumos tiekėjo gavo sąskaitą, kurioje atsirado naujas perskaičiuotas mokestis už šilumą bendrosiems reikmėms, labai viršijantis ankstesnį mokestį už bendro naudojimo patalpų šildymą. Vartotojų nuomone, kadangi namo laiptinėje nėra radiatorių, mokestis už šilumą bendrosiems reikmėms neturėtų viršyti mokesčio už buto šildymą. Buvo prašoma įpareigoti šilumos tiekėją atlikti mokėjimų už šilumos energiją pagrįstą perskaičiavimą.

Šilumos tiekėjas Komisijai paaiškino, kad minėtas perskaičiavimas atliktas namo valdytojui informavus, jog individualūs šilumos skaitikliai įrengti daugiau kaip 99 proc. butų bei nurodžius, kad suvartoti šilumos kiekiai turi būti perskirstyti ir toliau skirstomi pagal šilumos paskirstymo metodą Nr. 3, patvirtintą Komisijos 2005 m. gegužės 5 d. nutarimu Nr. O3-19 (toliau – Metodas Nr. 3), atitinkantį Pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus atsiskaitomuosius apskaitos prietaisus. Iki tol, kol buvo įrengti šilumos skaitikliai, šilumos kiekis buvo skirstomas pagal šilumos paskirstymo metodą Nr. 4, patvirtintą Komisijos 2005 m. gegužės 5 d. nutarimu Nr. O3-19. Esant atjungtoms nuo centralizuotos šildymo sistemos nešildomoms patalpoms, reikėjo nustatyti šilumos kiekio dalį bendrojo naudojimo patalpų šildymui, todėl kartu su metodu Nr. 4 buvo taikomas šilumos bendrojo naudojimo patalpoms šildyti kiekio nustatymo ir paskirstymo metodas Nr. 5, patvirtintas Komisijos 2005 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. O3-41 (toliau – Metodas Nr. 5).

Komisija, patikrinusi atlikto perskaičiavimo teisingumą, nustatė, kad jis atliktas atsižvelgiant į Metodo Nr. 3 nuostatas. Vartotojo sąskaitoje nurodyti mokėjimai atitinka priskaičiuotus šilumos kiekius ir ataskaitinių laikotarpių šilumos kainas. Komisija pažymėjo, kad apskaičiuojant šilumos kiekį bendrosioms reikmėms pagal Metodą Nr. 5, buvo išskiriamas teorinis šilumos kiekis bendrosioms reikmėms. Pagal Metodą Nr. 3 nustatyta šilumos kiekio bendrosioms reikmėms dalis yra tikslesnė, nei tokia dalis, nustatyta pagal Metodą Nr. 5.

Įvertinus visas aplinkybes, vartotojų pateiktas reikalavimas įpareigoti šilumos tiekėją atlikti sąskaitoje nurodytų mokėjimų už šilumos energiją perskaičiavimą buvo pripažintas nepagrįstu.

2.1.4. Dėl šilumos priskyrimo nuo šildymo sistemos atjungtam butui

Į Komisiją kreipėsi vartotojai, nurodydami, kad šilumos tiekėjas priskiria jiems apmokėti šilumos kiekį butui šildyti, nors vartotojų butuose esantys šildymo įrenginiai yra atjungti nuo pastato šildymo sistemos.

Komisija pažymėjo, kad buitinis šilumos vartotojas turi teisę keisti, rekonstruoti arba atjungti šilumos įrenginius, tačiau šią teisę gali įgyvendinti tik nustatyta tvarka ir nepažeisdamas pastato savininko arba daugiabučio gyvenamojo namo kitų butų ir kitų patalpų savininkų teisių ir teisėtų interesų. Tuo atveju, kai vartotojo bute esantys šildymo prietaisai yra atjungti nuo bendros daugiabučio namo šildymo sistemos neteisėtai, vartotojas visiškai apmoka už šildymo paslaugas, tarsi jis faktiškai būtų prisijungęs prie šildymo sistemos. Komisija, remdamasi Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos išvada dėl atsijungimo nuo pastato šildymo sistemos teisėtumo, išaiškino, kad vartotojams, teisėtai atjungusiems butuose esančius šildymo

įrenginius nuo pastato šildymo sistemos, neturi būti priskiriamas šilumos kiekis butams šildyti. Komisija pažymėjo, kad vartotojai, pakeitę butų šildymo būdą, privalo apmokėti už jiems tenkančią šilumos kiekio dalį pastato bendrosioms reikmėms.

2.2. Dujų sektorius

2.2.1. Dėl suskystintų naftos dujų tiekimo atjungimo mokesčio

Komisija gavo vartotojo prašymą išnagrinėti tarp vartotojo ir UAB „Saurida“ kilusį vartojimo ginčą dėl UAB „Saurida“ galimai nepagrįstai pritaikyto suskystintų naftos dujų tiekimo atjungimo mokesčio. Komisija, vadovaudamasi teisės aktais bei atsižvelgdama į Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos 2014 m. vasario 4 d. nutarimą Nr. 10-94, kuriame buvo konstatuota, kad „nėra aišku, koku teisiniu pagrindu vadovaujantis atsijungimo sąlygose įtvirtinta vartotojo pareiga apmokėti dujų įrenginių atjungimo nuo dujų tiekėjo UAB „Saurida“ dujotiekio tinklų sąskaitą“, išaiškino, jog dujų vartotojui priklausančių dujų įrenginių atjungimas nuo dujų tiekėjo UAB „Saurida“ dujotiekio tinklų, vykdomas dujų vartotojo sąskaita ir lėšomis įvykdžius jam priklausančiose (valdomose) patalpose esančio dujotiekio iškėlimą į bendrojo naudojimo patalpas (pvz., daugiabučio namo laiptinę), iš esmės pažeidžia vartotojo teises bei interesus. Komisija pažymėjo, kad vartotojui taikomas dujų tiekimo atjungimo/prisijungimo įkainis neturi teisinio pagrindo, kadangi visos sąnaudos, susijusios su centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų (toliau – SND) tiekimo atjungimo/prisijungimo darbų vykdymu, padengiamos per būtinąsias įmonės veiklos sąnaudas, kurias Komisija vertina nustatydamą SND kainos pastoviąją ir kintamąją dalis.

2.2.2. Dėl suvartoto gamtinių dujų kiekio perskaičiavimo

Komisija gavo vartotojo prašymą išnagrinėti tarp vartotojo ir UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ kilusį vartojimo ginčą dėl UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ veiksmų teisėtumo perskaičiuojant mokėjimus pagal atitinkamai vartotojų grupei nustatytą dujų skirstymo paslaugų kainą, sutarties nutraukimo ir keitimo keičiantis turto paskirčiai ir metinio mokesčio už vidaus dujotiekio techninę priežiūrą.

Komisija pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog gamtinių dujų įmonių santykiai su vartotojais ir sistemos naudotojais grindžiami sutartimis. Gamtinių dujų tiekimo ir vartojimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1-248 (toliau – Taisyklės), reguliuoja gamtinių dujų vartotojų santykius su gamtinių dujų įmonėmis ir gamtinių dujų įmonių tarpusavio santykius tiekiant ir skirstant gamtines dujas. Taisyklių 109.1 papunktyje, reglamentuojančiame apmokėjimo už vartotojui patiektas gamtines dujas tvarką, numatyta, jog „Vartotojas už patiektas (pristatytas) dujas ir suteiktas dujų transportavimo paslaugas sumoka pagal į konkrečią pristatymo vietą jam patiektą (pristatytą) ir apskaitytą dujų kiekį pagal Komisijos nustatytas vartotojų (skirstymo kainų) grupes, taikant šioms grupėms nustatytas kainas“. Naudojimosi akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ gamtinių dujų skirstymo sistema taisyklių, patvirtintų 2013 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. O3-723 (toliau – Taisyklės), 15.12 papunktyje numatyta, kad, jeigu nepasibaigus metams vartotojui yra nutraukiamas dujų tiekimas ir skirstymo sutartis su sistemos naudotoju, nustatoma, jog iki skirstymo sutarties nutraukimo turi būti taikoma kitos grupės skirstymo kaina nei buvo nustatyta, mokėjimai už paskirstytą dujų kiekį perskaičiuojami taikant atitinkamos skirstymo kainų grupės kainą. Taisyklių 15.13 papunktyje įtvirtinta, kad, jeigu nepasibaigus

metams dujų skirstymas į tą pačią pristatymo vietą tam pačiam vartotojui yra atnaujinamas, tai skirstymo paslaugų kaina nustatoma įvertinant ir einamaisiais metais iki dujų skirstymo nutraukimo jau paskirstytą dujų kiekį. Komisija paaiškino, kad sistemaiškai aiškinant minėtas nuostatas, matyti, jog nustatant taikytiną skirstymo paslaugų kainą visais atvejais atsižvelgiama į tai, koks gamtinių dujų kiekis yra pristatomas į konkrečią vietą (objektą).

Komisija, įvertinusi teisinį reglamentavimą, pažymėjo, kad UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ privalėjo įvertinti visu ataskaitiniu laikotarpiu t. y. per kalendorinius metus suvartotą gamtinių dujų kiekį ir tik tada nustatyti, ar yra poreikis atlikti perskaičiavimą taikant atitinkamos skirstymo kainų grupės kainą. UAB „Lietuvos dujų tiekimas“ sprendimas perskaičiuoti mokėjimus pagal pirmosios grupės tarifus nesulaukiant metinio suvartoto gamtinių dujų kiekio rezultato pažeidžia vartotojo teises ir interesus.

2.3. Elektros energetikos sektorius

2.3.1. Dėl atsiskaitymo pagal vidutinį elektros energijos suvartojimą

Komisija gavo vartotojo skundą dėl AB „Energijos skirstymo operatorius“ (anksčiau buvusi AB „Lesto“; toliau – Operatorius) už elektros energiją apskaičiuotų mokėtinų sumų dydžio taikant vidutinio suvartojimo metodą. Teisės aktuose vidutinis elektros energijos suvartojimas yra apibrėžiamas kaip suvartojamos elektros energijos apskaitos būdas, kada per mėnesį suvartotos elektros energijos kiekis nustatomas **pagal elektros energijos vidutinį suvartojimą per paskutinius 12 mėnesių**. Vartotojas buvo priskirtas Ignalinos atominės elektrinės regiono gyventojams, todėl apskaičiuojant mokėtinas sumas už elektros energiją jam 2012–2015 m. laikotarpiu turėjo būti taikomi elektros energijos tarifai su nuolaida. Komisija, įvertinusi Operatoriaus

2012–2015 m. priskaitytų sumų ir vartotojo sumokėtų sumų ataskaitas, duomenis, naudotus apskaičiuojant vartotojo vidutinį suvartojimą, nustatė, kad Operatorius, apskaičiuodamas vartotojui vidutinį suvartojimą, naudojo ne faktiškai užfiksuotus rodmenis, bet priskaičiuotus pagal vidurkį ir tokiu būdu pažeidė apskaičiavimo tvarką. Taip pat nustatyta, jog susidarė 780 kWh neatitikimas tarp Operatoriaus faktiškai užfiksuotų ir vartotojo apmokėtų rodmenų, už kurį mokėtiną sumą Operatorius apskaičiavo taikydamas elektros energijos tarifus be nuolaidų. Atsižvelgdama į tai, Komisija įpareigojo Operatorių perskaičiuoti vartotojo mokėtinas sumas pagal teisės akto reikalavimus bei gautą permoką panaudoti ateities mokėjimas arba grąžinti vartotojui.

2.3.2. Dėl elektros įrenginių prijungimo prie Operatoriaus elektros tinklų

2.3.2.1. Komisija gavo vartotojo skundą dėl Operatoriaus apskaičiuotos prijungimo prie elektros tinklų įmokos dydžio. Komisijai kreipusis į Operatorių ir gavus prašomą informaciją, buvo nustatyta, kad vartotojui išduotose prijungimo sąlygose nurodyti sprendiniai, būtini vartotojo įrenginių prijungimui prie elektros tinklo, iš dalies dubliavosi su Operatoriaus savo lėšomis įgyvendinamu investiciniu projektu dėl elektros linijų rekonstrukcijos. Įvertinusi tai, Komisija kreipėsi į Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos (toliau – VEI), prašydama pateikti išvadą dėl vartotojo prijungimo sąlygose nurodytų techninių sprendinių pagrįstumo. Gavusi VEI išvadą bei išnagrinėjusi turimą informaciją, Komisija nustatė, kad į vartotojui apskaičiuotą prijungimo įmoką buvo įtrauktos Operatoriaus investiciniame projekte numatomo rekonstruoti elektros tinklo tiesimo sąnaudos. Komisija paaiškino, kad pagal teisės aktus Operatorius tinklų ar

įrenginių rekonstrukcija, siekiant užtikrinti ar pagerinti jų techninius parametrus, vykdoma Operatoriaus lėšomis. Atsižvelgdama į tai, Komisija įpareigojo Operatorių perskaičiuoti vartotojui prijungimo įmoką nevertinant tų sprendinių, kurie dubliuojasi, bei priskirti vartotojui tik tas elektros tinklo tiesimo sąnaudas, kurios tiesiogiai susijusios su vartotojo objekto prijungimu.

2.3.2.2. Komisija gavo vartotojo skundą dėl Operatoriaus apskaičiuotos per didelės prijungimo įmokos. Iš Komisijai pateiktos informacijos buvo matyti, kad vartotojo 8 kW elektros įrenginiams prijungti numatoma tiesti antrą elektros grandį, kurios trumpiausias geometrinis atstumas sudarė 400 m. Toks sprendimas buvo priimtas, nes nebuvo galimybės vartotojo prijungti prie esamo elektros tinklo. Komisija kreipėsi į VEI, prašydama įvertinti, ar šios elektros linijos tiesimas vartotojo atveju yra pagrįstas ir ar elektros linija bei ja tiekiamos elektros energijos kokybė atitinka teisės aktuose numatytus reikalavimus. VEI nustatė, kad elektros energijos kokybė jau, t. y. dar neprijungus vartotojo, neatitinka reikalavimų, įtampos nuostoliai viršija numatytas normas, o prijungus vartotoją jie dar labiau išaugtų. Komisija paaiškino, kad Operatoriui teisės aktais yra nustatyta pareiga užtikrinti persiunčiamos elektros energijos kokybę bei jai priklausančių skirstomųjų tinklų eksploatavimą, priežiūrą, valdymą ir plėtojimą bei savo lėšomis gerinti elektros tinklų techninius parametrus. Įvertinusi tai, Komisija įpareigojo Operatorių perskaičiuoti vartotojui prijungimo įmoką, skaičiavimuose naudojant tik vartotojo 8 kW objektui prijungti tiesiamą ar rekonstruojamą elektros linijos ilgį.

III. KOMISIJOS PRAKTIKOS APŽVALGA DĖL ATSAKYMŲ NAGRINĖTI VARTOJIMO GINČĄ

2015 m. II pusmetį Komisija gavo nemažai vartotojų skundų, kuriuose vartotojai kreipėsi į Komisiją dėl Komisijos kompetencijai nepriskirtų vartojimo ginčų nagrinėjimo.

4.1. Dėl Bendraturčių sprendimo teisėtumo vertinimo

Vartotojai kreipėsi į Komisiją prašydami išspręsti vartojimo ginčą dėl šilumos paskirstymo pastate. Vartotojai nurodė, kad pastato gyventojai priėmė sprendimą taikyti nulinį šilumos kiekio dalies bendrojo naudojimo patalpoms šildyti priskyrimo koeficientą, todėl šilumos tiekėjas paskirstydamas šilumą taiko nulinį koeficientą. Vartotojai prašė Komisijos įpareigoti šilumos tiekėją vartotojų atžvilgiu perskaičiuoti šilumos energijos bendrosioms reikmėms paskirstymą netaikant nulinio šilumos kiekio dalies bendrojo naudojimo patalpoms šildyti priskyrimo koeficiento.

Komisija paaiškino, kad Komisijos kompetencijai priskirtina reguliuoti tik licencijuojamą veiklą šilumos ūkyje vykdančius subjektus ir Komisijos kompetencija šioje srityje yra ribota – šios ribos apibrėžiamos įstatymais. Komisija, kaip viešojo administravimo subjektas, vykdo Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalyje Komisijai nustatytas funkcijas: tvirtina valstybės ir savivaldybių reguliuojamų kainų nustatymo metodikas, nustato valstybės reguliuojamų kainų viršutines ribas, kontroliuoja valstybės reguliuojamų kainų ir tarifų taikymą ir kita. Vadovaujantis Energetikos įstatymo 34 straipsnio 3 dalimi (redakcija, galiojusi iki 2015 m. gruodžio 31 d.) ir Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (toliau – Įstatymas) 21 straipsnio 1 dalies 2 punktu (redakcija, galiojusi iki 2015 m. gruodžio 31

d.), Komisija ginčo sprendimo ne teisme tvarka nagrinėja ginčus, kylančius iš sutartinių santykių tarp buitinių šilumos vartotojų ir šilumos bei karšto vandens tiekėjų dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ir sistemomis nesuteikimo, dėl prisijungimo, energijos ir energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, kainų ir tarifų taikymo. Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių, patvirtintų Komisijos 2004 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. O3-121 „Dėl šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių patvirtinimo“, 19 punkte yra įtvirtinta, kad paskirstymo metodų vykdymą kontroliuoja ir prižiūri Komisija bei kitos valstybės institucijos pagal kompetenciją.

Komisija nėra teisės aktais įgaliota spręsti dėl pastato gyventojų sprendimo dėl nulinio koeficiento taikymo, įforminto protokolu, teisėtumo.

4.2. Dėl Karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo, šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros mokesčio

Vartotojas kreipėsi į Komisiją dėl bendrovės neteisėtų veiksmų ir prašė perskaičiuoti bei grąžinti neteisėtai priskaičiuotus mokesčius dėl šildymo sistemos remonto ir šildymo bei karšto vandens sistemų priežiūros mokesčio. Komisija paaiškino Komisijos kompetencijos ribas ir pažymėjo, kad vadovaujantis šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297, 239.3 papunkčiu, vartotojų skundus ir ginčus dėl šilumos ir karšto vandens tiekimo organizavimo, dėl daugiabučių namų šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūros tarifų nustatymo, dėl administracinę priežiūrą

atliekančių pareigūnų įgaliojimų, dėl karšto vandens skaitiklių aptarnavimo mokesčio bei šios priežiūros atlikimo tvarkos teisės aktu nustatyta skundų ir ginčų sprendimo ne teisme tvarka nagrinėja savivaldybės vykdomoji institucija.

2.3. Dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sutarties

Vartotojas pateikė Komisijai prašymą išspręsti vartojimo ginčą dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sutarties, kaip su abonentu, nutraukimo ir naujos sutarties, kaip su vartotoju, sudarymo.

Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 9 straipsnio 1 dalies 9 punktu,

išankstinio ginčų sprendimo ne teisme tvarka nagrinėja geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų, nuotekų transportavimo paslaugas teikiančių asmenų, abonentų ir vartotojų ginčus dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų <...> ir jų taikymo. Atsižvelgiant į tai, Komisija nėra kompetentinga prižiūrėti ar kontroliuoti geriamojo vandens tiekimą vykdančių ūkio subjektų veiklą, nesusijusią su kainų ir tarifų taikymu, ir nagrinėti vartotojų skundus dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sutarties sudarymo bei jos pateikimo. Vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 37 straipsnio 3 dalimi, ginčai nagrinėjami Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatyme nustatyta tvarka.

IV. KOMISIJOS PRAKTIKOS APŽVALGA DĖL KOMERCINIŲ GINČŲ⁷ NAGRINĖJIMO

Komisijoje 2015 m. II pusmetį, parengus 2015 m. I pusmečio apžvalgą, buvo gautas 1 prašymas išspręsti ginčą, kurio reikalavimai atmesti kaip nepagrįsti.

3.1. Atsinaujinančių išteklių sektorius

Komisijos 2015-12-04 nutarimas Nr. O3-639 „Dėl UAB „Energijos išteklių valdymas“ ir AB LESTO ginčo sprendimo išankstine skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka“

Pažymėtina, kad šis ginčas buvo nagrinėtas išankstine neprivaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo tvarka, vadovaujantis Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – AIEJ) 14 straipsnio 9 dalimi, 64 straipsniu, Lietuvos

Respublikos energetikos įstatymo (toliau – EJ) 34 straipsniu.

Komisija, išnagrinėjusi UAB „Energijos išteklių valdymas“ prašymą išspręsti ginčą dėl AB LESTO veiksmų išduodant UAB „Energijos išteklių valdymas“ išankstines prijungimo sąlygas, atmetė kaip nepagrįstą.

UAB „Energijos išteklių valdymas“ 2015 m. rugsėjo 22 d. kreipėsi į Komisiją, prašydama išspręsti ginčą dėl AB LESTO veiksmų išduodant pareiškėjui išankstines prijungimo sąlygas ir jų atitikties specialiesiems reikalavimams.

Dėl elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų

⁷ Ginčas – energetikos įmonės ir skundžiamos įmonės konfliktas, kylantis iš komercinių sutartinių teisinių santykių, kuris grindžiamas pažeistais energetikos įmonės teisiniais interesais.

Tiek AIEJ, AB LESTO Elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašas, suderintas Komisijos 2012 m. liepos 27 d. nutarimu Nr. O3-201 „Dėl AB LESTO Elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo derinimo“ (toliau – PET aprašas), suteikia Gamintojui teisę argumentuotai siūlyti AB LESTO pakeisti išankstinėse prijungimo sąlygose AB LESTO nurodytą elektrinės prijungimo tašką, tačiau kiekvienu konkrečiu atveju AB LESTO privalo įvertinti Gamintojo pasiūlyto elektrinės prijungimo taško atitiktį nustatytiems technologiniams ir ekonominiams kriterijams. AIEJ ir PET aprašo nuostatos įtvirtina, kad visais atvejais Gamintojo pasiūlytas elektrinės prijungimo taškas, visų pirma, technologiniu požiūriu privalo būti lygiavertis AB LESTO parinktam ir

išankstinėse prijungimo sąlygose nurodytam prijungimo taškui. Tuo atveju, jeigu technologiniu požiūriu Gamintojo pasiūlytas elektrinės prijungimo taškas yra lygiavertis AB LESTO parinktam elektrinės prijungimo taškui, tačiau ekonominiu požiūriu šie prijungimo taškai skiriasi – AIEJ ir PET apraše yra numatytas papildomai atsirandančių elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sąnaudų padengimo AB LESTO arba Gamintojui mechanizmas, priklausomai nuo to, kuris subjektas šias sąnaudas patiria.

Praktikos apžvalgą parengė Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos Teisės skyrius:

Povilas Kazlauskas

Teisės skyriaus patarėjas

(Praktikos apžvalgos įžanga)

El. p. povilas.kazlauskas@regula.lt

Tel. (8 5) 213 3441

Milda Zabarskienė

Teisės skyriaus vyr. specialistė

(Praktikos apžvalgos II, III, IV dalys)

El. p. milda.zabarskiene@regula.lt

Tel. (8 5) 213 3441

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija – 1997 m. įkurta nepriklausoma nacionalinė reguliavimo institucija, reguliuojanti energetikos srityje veikiančių ūkio subjektų veiklą ir atliekanti valstybinę energetikos sektoriaus priežiūrą. Komisijos pirmininką ir keturis narius Respublikos Prezidento teikimu penkeriems metams skiria ir atleidžia Seimas.

Komisijos misija – užtikrinti vartotojams energetinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, sudarant lygias veiklos sąlygas visiems rinkos dalyviams.

Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje vartotojams ir interesantams informacija teikiama Bendrajame informacijos centre nemokamu bendruoju informacijos telefonu 8 800 20500, taip pat adresu Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius, faksu 8(5)2135270 arba elektroniniu paštu rastine@regula.lt.